

Samen bouwen aan duurzaamheid

Stap voor stap de beweging laten groeien

Deze stappen komen voort uit onderzoek naar duurzaamheid binnen het MBO (opdrachtgever Deltion College)

1

Zorg voor een initiator met ambitie

Verandering begint met een ambitie en iemand die een bepaald resultaat voor ogen heeft. Begin daarom met 'wie'. Maak duidelijk waarom en door wie de beweging naar meer duurzaamheid gedragen wordt. Hoe concreter de ambitie, hoe meer bewustzijn en energie er ontstaat omtrent het thema.

? Vragen om over in gesprek te gaan

- Wat wil je bereiken?
- Wat maakt het belangrijk?
- Hoe ziet het er straks uit, als deze ambitie is gerealiseerd?
- Aan wie denk je om te betrekken?
- Wie neemt een zichtbare rol als initiator?

Q Meer weten?

- [Het model van 'Effectief samenwerken'](#) kan helpen om duidelijke rollen en verantwoordelijkheden af te spreken.

2

Organiseer een startmoment

Het markeren van een start helpt bij het vergroten van het bewustzijn en maakt het streven officieel. Met een kick off moment kun je bovendien uitnodigen tot het nemen van gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een bijeenkomst waar het ondertekenen van een agenda, charter of beleidsplan centraal staat, zijn voorbeelden om een nieuwe start mee te markeren. Ook het kiezen voor een duidelijke kapstok, zoals de Social Development Goals, helpt in het markeren. Als initiator is het actief uitnodigen van anderen om in te stappen essentieel in deze fase.

? Vragen om over in gesprek te gaan

- Wat wil je markeren? Wie zijn daarbij belangrijk?
- Wat is de uitnodiging aan anderen?
- Waarom kies je voor een bepaalde aanpak?
- Wat is belangrijk als het gaat om het vormgeven van duurzaamheid? Wat past bij je organisatie?

Q Meer weten?

- [KS website over Innovatie & verandering](#)
- [Artikel Hoe houd je de energie vast na een bijeenkomst vol plannen?](#)

3

Ga op onderzoek uit in je eigen organisatie

Vorm samen met collega's een groepje dat op onderzoek uit gaat in de eigen organisatie. Zorg ervoor dat er overeenstemming is omtrent het doel en de werkwijze van het onderzoek. Het helpt om een positieve kernvraag als uitgangspunt te nemen en om gebruik te maken van hulpmiddelen zoals een nulmeting omtrent de SDG's. Inventariseer wat er allemaal al gebeurt door bijvoorbeeld interviews te houden met verschillende stakeholders. Op onderzoek uitgaan kan klein beginnen. Maak een analyse van de oogst en breng de inzichten die zijn opgehaald bij elkaar. Ga in gesprek over wat je in het licht wilt zetten en groter wilt maken.

? Vragen in deze fase

- Welke vraag of vragen wil je precies met elkaar beantwoorden?
- Hoe ga je het aanpakken?
- Wie zijn belangrijk om te betrekken? Wie zijn de sleutelfiguren?
- Hoe breng je de good practices voor het licht?
- Wanneer en hoe breng je de verschillende verhalen en inzichten bij elkaar?
- Hoe zou je kunnen voortbouwen op wat er al is?

Q Meer weten?

- Werkvorm: Hoe formuleer je een positief kernthema?
- [Hoofdstuk Ontdekken met waarderende interviews](#)

4

Organiseer gesprekken

Verandering gebeurt gesprek voor gesprek. In deze fase zet je in op het betrekken van verschillende stakeholders. Van teamleiders tot docenten, van cateringpartners tot ouders. Zorg ervoor dat iedereen betrokken wordt en zich betrokken voelt bij de beweging. Werk met een regie team dat docenten, medewerkers en studenten aanmoedigt activiteiten te ondernemen.

Met wie je in gesprek gaat, hangt af van je focus. Kies je ervoor eerst de bedrijfsvoering aan te pakken, dan zal je vooral de dienstendirecteuren aan tafel willen uitnodigen. Wil je focussen op het onderwijs, ga dan vooral met docenten in gesprek over hun realiteit en wat zij als mogelijkheden zien in hun opleiding. Betrek in ieder geval de afdelingshoofden (van diensten, van de opleidingen) en nodig hen uit om medewerkers en docenten te ondersteunen.

? Vragen in deze fase

- Wie zijn belangrijk om mee in gesprek te gaan?
- Welke vraag of vragen staan dan centraal?
- Wat zou een goede vorm kunnen zijn om het gesprek te voeren?
- Wat is er nodig om de beweging te vergroten?
- Hoe kunnen mensen van elkaar leren?
- Hoe maak je het praktisch toepasbaar?

Q Meer weten?

- [Blog Veranderen is vooral veel goede gesprekken voeren](#)
- [Blog Verhalen als versneller: inzicht en energie door het delen van persoonlijke ervaringen](#)

5

Zorg voor ondersteuning

Gedurende het proces kan blijken dat het op bepaalde vlakken aan kennis ontbreekt, dat er vaardigheden missen of dat op bepaalde thema's expertise van buitenaf nodig is. Ook kan het zijn dat er behoefte is aan het consolideren of verdiepen van doelen en ambities. Dan is het bieden van ondersteuning op meerdere fronten van belang. Zo kan je interne scholing optuigen die stimuleert inzake duurzaamheid; verdiepingssessies organiseren met themagroepen; werken aan capaciteitsontwikkeling. Daarnaast kan het helpen om een beleidsagenda op te stellen voor onderwijs en/of diensten, en in ieder geval communicatie in het hele proces te betrekken.

? Vragen in deze fase

- Waar stukt het? Wat kan zorgen voor voortgang?
- Welke kennis is nu van nut?
- Welke impuls kan zorgen voor verdieping?
- Wat zijn dilemma's die mensen ervaren?
- Wie of wat is nodig voor een volgende stap?

Q Meer weten?

- [Progressiecirkel](#)
- [Interviewwaaier](#)

6

Mobiliseer en versterk de beweging

Wanneer je iets te pakken hebt, een aantal geslaagde experimenten of pilots, dan wil je dit verder uitbouwen. Het vraagt om regie nemen over de beweging zonder het initiatief weg- of over te nemen. Reflecteer en evalueer samen met verschillende betrokkenen en meet hoe het ervoor staat. Dit kan door alle initiatieven en (incidentele) acties te verzamelen, samen te brengen en een plek te geven in de praktijk. Interne audits voorzien in het formaliseren van de beweging. Dit kan middels een certificering, met behulp van een keurmerk of door zelf een meting vorm te geven. Het is van belang om bij verschillende stakeholders te polsen hoe het ervoor staat. Ten slotte raden we aan om de samenwerking op te zoeken met andere partners zoals bedrijven, overheidsorganen zoals de provincie en gemeenten en netwerkorganisaties in de regio.

? Vragen in deze fase

- Welke initiatieven lopen er; wie is betrokken?
- Wat zijn werkzame ingrediënten in de verschillende initiatieven?
- Welke vooruitgang is er gerealiseerd? Hoe kan dit zichtbaar gemaakt worden?
- Wat is er nodig om de beweging nu verder uit te bouwen en groter te maken?

Q Meer weten?

- [Artikel Vernieuwing als beweging](#)

